

SELETUSKIRI

Saaremaa Vallavolikogu määruse „Saaremaa valla 2026. aasta II lisaeelarve“ eelnõu juurde

Saaremaa valla 2026. aasta II lisaeelarve kogumaht on 2 234 921 eurot. Lisaeelarve koostamise vajaduse on põhjistanud järgnevad asjaolud:

- selgunud on täiendavad riigieelarvest eraldatavad vahendid;
- eelarveaasta jooksul on laekunud sihtotstarbelisi toetusi, mida esialgses eelarves pole kavandatud;
- eelarvesse võetakse 2025. aastal kavandatud, kuid lõpetamata projektide vahendid;
- selgunud on lisavajadused, mis toovad kaasa täiendavaid väljaminekuid;
- vajalik on ümberpaigutuste tegemine tegevusvaldkondade ning põhitegevuse kulude ja investeeringuobjektide vahel.

2026. aasta kinnitatud eelarvet muudetakse II lisaeelarvega alljärgnevalt:

- põhitegevuse tulud suurenevad 2 205 918 eurot;
- põhitegevuse kulud suurenevad 1 883 741 eurot;
- põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine suureneb 18 247 eurot;
- põhivara soetus suureneb 344 769 eurot;
- põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine suureneb 6 411 eurot;
- finantskulud vähenevad 25 000 eurot;
- laenukohustused suurenevad 25 000 eurot;
- likviidsed varad vähenevad 10 756 eurot.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi *KOFS*) § 26 lõike 1 kohaselt võib eelarvet eelarveaasta jooksul muuta lisaeelarvega. Sama paragrahvi lõike 4 alusel võib vallavalitsus sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest või annetustest teha kulutusi ilma lisaeelarvet koostamata. Lisaeelarve koostamisel peab sihtotstarbelised toetused või annetused ja nende alusel tehtavad kulutused seal ka kajastama. Seega on selliste kulutuste tegemine vallavalitsuse pädevuses ning volikogus enam eraldi otsustamist ei vaja. Sihtotstarbeline (sh riigieelarveline) toetus laekub lepingute või riigi õigusaktide alusel ning vallavalitsus saab vahendeid kasutada vaid lepingus või riigi õigusaktis määratud otstarbel.

PÕHITEGEVUSE TULUD

Põhitegevuse tulud suurenevad kokku 2 205 918 eurot, sealhulgas füüsilise isiku tulumaks 546 772 eurot, kaupade ja teenuste müük 204 098 eurot, saadavad toetused 1 453 987 eurot ja muud tegevustulud 1 061 eurot.

Tabel 1. Sihtotstarbelised toetused, kaupade ja teenuste müük ning muud tegevustulud (eurodes)

TEGEVUSVALDKOND	PÕHITEGEVUSE TULUD	
	KAUPADE JA TEENUSTE MÜÜK, MUUD TULUD	SAADAVAD TOETUSED
01 Üldised valitsussektori teenused	0	75 000
04 Majandus	5 900	1 054 010
05 Keskkonnakaitse	1 061	3 210
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	70 616	84 811
09 Haridus	127 582	77 529
10 Sotsiaalne kaitse	0	159 427
Kokku	205 159	1 453 987

Tulud kaupade ja teenuste müügist suurenevad 204 098 euro võrra (tabel 1), mille moodustavad Saaremaa Vallavalitsuse ja hallatavate asutuste tasulistest teenustest saadavad täiendavad tulud. Muude tegevustuludena summas 1 061 eurot kajastatakse kindlustuse poolt hüvitatud kahjunõuet. Saadavad toetused suurenevad kokku 1 453 987 euro võrra, sealhulgas ühistranspordi liinivedude toetus 945 027 euro võrra, väikesaarte laevaliinide toetus 55 000 euro võrra ning projektitoetuste laekumised 453 960 euro võrra. Suuremad sihtotstarbelised toetused on esitatud tegevusvaldkondade lõikes tabelis 2.

Tabel 2. Suuremad sihtotstarbelised toetused (eurodes)

TEGEVUSVALDKOND	SUUREMAD TOETUSED (ALATES 10 000 EUROST)	SUMMA
01 Üldised valitsussektori teenused	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, projekt „Meile elama!“	75 000
04 Majandus	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, projekt „Täiendõpe maakonnas“	50 000
04 Majandus	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, väikesaarte laevaliinide toetus	55 000
04 Majandus	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, ühistranspordi liinivedude toetus	945 027
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, projekt „Uus algus - noorte toetamine“	20 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet, projekt „Merepäevad“ *	23 337
09 Haridus	Haridus- ja Teadusministeerium, õpilaskodu toetus *	25 700
10 Sotsiaalne kaitse	Sotsiaalministeerium, projekt „Hoolduskoordinatsioon TERVIK“	71 189
10 Sotsiaalne kaitse	Eesti Linnade ja Valdade Liit, projekt „Kohaliku omavalitsuse lõimumise toetamine“	28 182

TEGEVUSVALDKOND	SUUREMAD TOETUSED (ALATES 10 000 EUROST)	SUMMA
10 Sotsiaalne kaitse	Tervisekassa, projekt „Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse õendusteenuse osutamine“	47 057

* - lisandunud suuremad sihtotstarbelised toetused II lisaeelarve eelnõu II lugemiseks

PÕHITEGEVUSE KULUD

Põhitegevuse kulud suurenevad kokku 1 883 741 eurot, sealhulgas antavad toetused tegevuskuludeks 995 681 eurot ja muud tegevuskulud 888 060 eurot.

Lisaeelarvega antakse 329 370 euro ulatuses lisakulude tegemise õigus, mille katteallikas on ülelaekunud tulumaks (tabel 3).

Tabel 3. Täiendavad põhitegevuse kulud ülelaekunud tulumaksust (eurodes)

TEGEVUSVALDKOND	KULUDE KIRJELDUS	SUMMA
01 Üldised valitsussektori teenused	Reservfondi suurendamine *	133 068
04 Majandus	MTÜ Saarte Energiaagentuur, projekti LIFE omaosalus *	57 814
04 Majandus	MTÜ projektide omaosalused *	20 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Tänavavalgustuse hoolduse ja elektrikulud *	40 000
07 Tervishoid	Saaremaa valla eriarsti-, perearsti ja hambaravi eriarsti toetus	-75 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Sihtasutus Saaremaa Muuseum, tegevustoetus	18 600
09 Haridus	Koolilõuna vallapoolse toetuse suurendamine suuremates koolides	14 888
09 Haridus	Infotehnoloogiliste võrkude parendamine	20 000
09 Haridus	Remondifondi suurendamine	100 000
Kokku		329 370

* - lisandunud täiendavad põhitegevuse kulud ülelaekunud tulumaksust II lisaeelarve eelnõu II lugemiseks

Põhitegevuse kuludes on kajastatud eelmise aasta eelarves ettenähtud, kuid tegemata jäänud väljaminekud summas 3 886 eurot, mille puhul on tegemist ühekordse iseloomuga põhitegevuse kuludega. Lisaks suunatakse MTÜ Saarte Energiaagentuuri kasutamata toetuse jääk summas 11 870 eurot MTÜ projekti „ENGAGE“ omaosaluseks.

Eelarvesse võetakse põhitegevuse kulud vastavalt saadud sihtotstarbelistele toetustele ning kaupade ja teenuste müügist saadavale tulule summas 1 659 146 eurot (tabel 4).

Tabel 4. Täiendavatest põhitegevuse tuludest tehtavad kulud (eurodes)

TEGEVUSVALDKOND	PÕHITEGEVUSE KULUD	
	ANTAVAD TOETUSED	MUUD TEGEVUSKULUD
01 Üldised valitsussektori teenused	0	75 000
04 Majandus	957 808	102 102
05 Keskkonnakaitse	0	4 271
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	0	155 427
09 Haridus	0	205 111
10 Sotsiaalne kaitse	0	159 427
Kokku	957 808	701 338

Eelarves tehakse sisemisi ümberpaigutusi nii põhitegevuse kui ka investeerimistegevuse kulude osas ning vajadusel ka nende kahe eelarveosa vahel. Muudatused tulenevad eelarveaasta jooksul täpsustunud asjaoludest, vahendite sihipärasema kasutamise vajadusest või sellest, et vastavalt põhivara arvele võtmise reeglitele on mõni tehing klassifitseeritud teisiti kui algselt kavandatud (tabel 5).

Tabel 5. Põhitegevuse ning investeerimistegevuse kulude ümberpaigutused (eurodes)

TEGEVUSVALDKOND	ÜMBERPAIGUTUSED	
	PÕHITEGEVUSE KULUD	INVESTEERIMIS-TEGEVUSE KULUD
01 Üldised valitsussektori teenused	10 170	0
03 Avalik kord ja julgeolek	1 500	0
04 Majandus	-59 632	40 378
05 Keskkonnakaitse	-36 412	36 412
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	7 655	3 162
09 Haridus	-82 432	65 771
10 Sotsiaalne kaitse	7 428	0
Kokku	-145 723	145 723

INVESTEERIMISTEGEVUSE TULUD

Investeerimistegevuse tulud suurenevad põhivara soetuseks saadavate toetuste arvelt 18 247 eurot. Tegemist on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toetusega Leisi aleviku kergliiklustee rajamiseks.

INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD

Investeerimistegevuse kulud suurenevad 326 180 euro võrra. Põhivara soetamise kulud suurenevad 344 769 euro võrra, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine suureneb 6 411 eurot ning finantskulud vähenevad 25 000 euro võrra.

Eelarves kajastatakse ülelaekunud tulumaksu arvelt tehtavad investeeringud summas 217 402 eurot (tabel 6), toetuste arvelt tehtavad investeeringud ning objektide vahel tehtavad ümberpaigutused.

Tabel 6. Täiendavad investeerimistegevuse kulud ülelaekunud tulumaksust (eurodes)

TEGEVUSVALDKOND	KULUDE KIRJELDUS	SUMMA
04 Majandus	Kuressaare kesklinna plaatkatte asendamine asfaltkattega	31 705
04 Majandus	Kuressaare kesklinna bussiootepaviljoni rajamine	14 117
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Kudjape aleviku Lillevälja ja Mesilase tänavate tänavavalgustuse rajamine	22 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Orissaare kultuurimaja siseruumide rekonstrueerimine *	149 580
Kokku		217 402

* - lisandunud täiendavad investeerimistegevuse kulud ülelaekunud tulumaksust II lisaeelarve eelnõu II lugemiseks

Määruse lisas 2 esitatud investeeringute muudatuste sisu ja põhjendused on toodud alljärgnevalt.

Leisi aleviku kergliiklustee III etapi rajamise maksumuse kallinemine summas 48 247 eurot kaetakse 18 247 euro ulatuses projektitoetusest ja 30 000 euro ulatuses ümberpaigutusena piirkonna teede rahast.

Kärla aleviku kergliiklustee rajamiseks suunatakse ümberpaigutusena 77 000 eurot piirkonna teede eelarvest, millest 45 142 eurot kaetakse investeerimistegevuse vahenditest ning 31 858 eurot põhitegevuse kulude eelarvest. *

Kuressaare kesklinna plaatkatte asendamine asfaltkattega summas 31 705 eurot kaetakse ülelaekunud tulumaksust.

Kuressaare kesklinna bussiootepaviljoni rajamine summas 14 117 eurot kaetakse ülelaekunud tulumaksust.

Kuressaare jahisadama noorpurjetajate hoone rekonstrueerimine summas 7 482 eurot kaetakse ümberpaigutusena põhitegevuse kuludest. *

Projektide omaosaluse katmiseks suurendatakse põhivara sihtfinantseerimise eelarvet 6 411 euro võrra ümberpaigutusena põhitegevuse kuludest. *

Investeeringuprojektide omaosalusest suunatakse ümberpaigutusena 5 373 eurot põhitegevuse kuludesse projektide omaosaluste katteks.

Saaremaa Halduse kommertsmuruniidukite soetamine summas 36 412 eurot kaetakse ümberpaigutusena põhitegevuse kuludest.

Kudjape aleviku Lillevälja ja Mesilase tänavate tänavavalgustuse rajamine summas 22 000 eurot kaetakse ülelaekunud tulumaksust.

Orissaare staadioni multifunktsionaalse väljaku investeeringu maksumus kujunes pärast uue riigihanke läbiviimist kavandatust madalamaks. Sellest tulenevalt vähendati II lisaeelarve eelnõu I lugemisega investeeringuks planeeritud vahendeid 20 000 euro võrra. Rahandus- ja majanduskomisjoni muudatusettepaneku alusel säilitatakse II lisaeelarve eelnõu II lugemisega Orissaare staadioni multifunktsionaalse väljaku rajamiseks kavandatud rahastus esialgses mahus ning investeeringuks planeeritud vahendeid ei vähendata. *

Orissaare kultuurimaja siseruumide rekonstrueerimise käigus selgunud lisatööde vajadus summas 149 580 eurot kaetakse ülelaekunud tulumaksust. Sellest 108 580 eurot lisandus II lisaeelarve eelnõu II lugemisega. *

Kuressaare linnuse raveliinide ja glassii konserveerimise ja restaureerimise projekteerimise kallinemine summas 3 162 eurot kaetakse ümberpaigutusena põhitegevuse kuludest.

Kuressaare Hariduse Kooli Kingu tänava hoone projekteerimine väheneb riigihanke tulemusena 26 000 euro võrra ning sellest tulenevalt vähendati II lisaeelarve eelnõu I lugemisega investeeringuks planeeritud vahendeid. Rahandus- ja majanduskomisjoni muudatusettepaneku alusel säilitatakse II lisaeelarve eelnõu II lugemisega Kuressaare Hariduse Kooli Kingu tänava hoone projekteerimiseks kavandatud rahastus esialgses mahus ning investeeringuks planeeritud vahendeid ei vähendata. *

Projekti mitterealiseerumisega võetakse eelarvest välja Kihelkonna Kooli hoone projekteerimine summas 30 192 eurot, millest 5 000 eurot suunatakse likviidsetesse vahenditesse ja 25 192 euro ulatuses suurendatakse põhitegevuse kulusid. *

Kuressaare Ristiku Lasteaia jahutussüsteemi paigaldamine summas 25 693 eurot ja Mustjala Kooli spordisaali suitsueemaldusluukide paigaldamine summas 18 715 eurot kaetakse ümberpaigutusena põhitegevuse kuludest.

Kaali Kooli söökla pörandi tõstmine summas 21 363 eurot kaetakse ümberpaigutusena põhitegevuse kuludest. *

* - lisandunud investeeringud II lisaeelarve II lugemiseks

FINANTSEERIMISTEGEVUS

Finantseerimistevuse eelarves suurendatakse kohustuste tasumist 25 000 euro võrra seoses laenude põhiosade tagasimaksete korrigeerimisega. Muudatus kaetakse intressikulude vähenemise arvelt.

Kinnitatud 2026. aasta koondeelarve suureneb II lisaeelarvega 2 234 921 euro võrra ja koondeelarve maht on seejärel 90 365 167 eurot.

SAAREMAA VALLA 2026. AASTA II LISAEELARVE KOOND

KIRJE NIMETUS	2026 KINNITATUD EELARVE	I LISAEELARVE	II LISAEELARVE	2026 KOONDEELARVE
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	72 202 430	899 515	2 205 918	75 307 863
Maksud	45 077 398	0	546 772	45 624 170
Kaupade ja teenuste müük	4 860 904	31 180	204 098	5 096 182
Saadavad toetused tegevuskuludeks	22 044 128	861 490	1 453 987	24 359 605
Muud tegevustulud	220 000	6 845	1 061	227 906
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	68 725 325	1 917 620	1 883 741	72 526 686
Antavad toetused tegevuskuludeks	7 828 625	-49 128	995 681	8 775 178
Muud tegevuskulud	60 896 700	1 966 748	888 060	63 751 508
01 Üldised valitsussektori teenused	7 471 129	184 687	218 238	7 874 054
Antavad toetused tegevuskuludeks	48 675	0	0	48 675
Muud tegevuskulud	7 422 454	184 687	218 238	7 825 379
02 Riigikaitse	0	9 615	0	9 615
Antavad toetused tegevuskuludeks	0	0	0	0
Muud tegevuskulud	0	9 615	0	9 615
03 Avalik kord ja julgeolek	91 067	69 421	1 500	161 988
Antavad toetused tegevuskuludeks	11 000	-10 000	0	1 000
Muud tegevuskulud	80 067	79 421	1 500	160 988
04 Majandus	5 091 077	310 618	1 089 962	6 491 657
Antavad toetused tegevuskuludeks	2 625 867	-42 929	1 034 889	3 617 827
Muud tegevuskulud	2 465 210	353 547	55 073	2 873 830
05 Keskkonnakaitse	2 861 236	102 396	-22 978	2 940 654
Antavad toetused tegevuskuludeks	0	0	0	0
Muud tegevuskulud	2 861 236	102 396	-22 978	2 940 654
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	414 000	0	40 000	454 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	60 000	0	0	60 000
Muud tegevuskulud	354 000	0	40 000	394 000
07 Tervishoid	152 588	10 890	-75 000	88 478
Antavad toetused tegevuskuludeks	100 000	0	-75 000	25 000
Muud tegevuskulud	52 588	10 890	0	63 478
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	6 583 559	112 734	181 682	6 877 975
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 034 531	-139 217	25 792	921 106
Muud tegevuskulud	5 549 028	251 951	155 890	5 956 869
09 Haridus	37 135 279	891 837	283 482	38 310 598
Antavad toetused tegevuskuludeks	94 364	113 660	10 000	218 024
Muud tegevuskulud	37 040 915	778 177	273 482	38 092 574
10 Sotsiaalne kaitse	8 925 390	225 422	166 855	9 317 667
Antavad toetused tegevuskuludeks	3 854 188	29 358	0	3 883 546
Muud tegevuskulud	5 071 202	196 064	166 855	5 434 121
PÕHITEGEVUSE TULEM	3 477 105	-1 018 105	322 177	2 781 177
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULUD KOKKU	1 875 144	347 149	18 247	2 240 540
Põhivara müük	300 000	0	0	300 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	1 495 144	347 149	18 247	1 860 540
Finantstulud	80 000	0	0	80 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD KOKKU	-8 946 687	-4 101 370	-326 180	-13 374 237
Põhivara soetus	-6 955 253	-3 793 946	-344 769	-11 093 968
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-490 680	-127 424	-6 411	-624 515
Osaluste soetus	-325 000	-180 000	0	-505 000
Finantskulud	-1 175 754	0	25 000	-1 150 754
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULEM	-7 071 543	-3 754 221	-307 933	-11 133 697
EELARVE TULEM	-3 594 438	-4 772 326	14 244	-8 352 520
FINANTSEERIMISTEGEVUS KOKKU	1 040 756	0	-25 000	1 015 756
Laenukohustuste võtmine	5 480 000	0	0	5 480 000
Laenukohustuste tasumine	-4 439 244	0	-25 000	-4 464 244
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-2 553 682	-4 772 326	-10 756	-7 336 764
EELARVE KOGUMAHT	82 111 256	6 018 990	2 234 921	90 365 167

Määrus jõustub üldkorras, s.o kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Eelnõu on kavandatud menetleda volikogus kahel lugemisel.

Eelnõu esitaja: valitsus

Eelnõu kuupäev: 08.09.2026

Eelnõu ja seletuskirja koostas: rahandusteenistuse eelarvetalitus

Ettekandja: abivallavanem Laura Heinsaar